ارکان اصلی برنامه‌های بازآفرینی شهری

ارتقای توانمندی‌های اقتصادی، اجتماعی و نهادی

توسعهٔ توانمندی‌های افراد، گروه‌ها و جوامع فرایندی است که در آن **قدرت و توانایی اعضای اجتماع** برای کنترل و هدایت زندگیشان افزایش می‌یابد. در این فرایند از طریق نهادسازی، ظرفیت‌سازی و ابزارسازی، افراد و گروه‌ها ظرفیت‌های لازم برای مشارکتِ فعال در جهتِ تحقق اهداف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگیِ **توسعهٔ اجتماعاتِ محلی** را بدست می‌آورند.

ظرفیت‌سازی

ظرفیت سازی فرایند مستمر حمایت از افراد، گروه‌ها، نهادها و جوامع محلی در محدوده‌های هدف بازآفرینی شهری است. در این فرایند با ایجاد فرصت‌های **آموزش، ارتقای آگاهی، دانش** و **توسعه مهارت‌های افراد** در دستور کار قرار می‌گیرد، تا از این طریق توانایی افراد در شناسایی و پاسخ‌گویی به نیازهایشان ارتقا یافته و بهبود همه جانبه کیفیت زندگی مردم را در پی داشته باشد.

این برنامه‌ها با هدف تامین خدمات روبنایی مورد نیاز شهروندان درمقیاس شهری و محله‌ای، و منطبق با طرح‌های مصوب بالادست و طرح‌های بازآفرینی بافت‌های ناکارآمد به اجرا می‌رسند. **احداث فرهنگسرا، خانه بهداشت محله، کتابخانه، بیمارستان** و سایر نیازمندی‌های کارکردی شهر و محله‌های محروم برخی از مصادیق اقدامات در این برنامه‌ها به شمار می‌روند.

نهادسازی

فرایندی که با هدف توسعه جوامع محلی از طریق **مشارکت‌های مردمی** اقدام به راه‌اندازی نهادهای اجتماعی و مدنی در محله‌های هدف می‌کند و از این طریق با حمایت از مردم، اصناف و بخش خصوصی و همچنین تسهیل تشکیل و فعالیت تشکل‌های مردمی و سازمان‌های مردم نهاد، سهم و نقش اعضای جوامع محلی را در شکل دادن به شهرها افزایش می‌دهد.

ابزارسازی

ابزارسازی به معنای فراهم آوردن ابزارهای لازم **مالی و حقوقی** برای رفع موانع و تقویت و تسهیل جریان بازآفرینی شهرها است. در این فرایند با شناسایی موانع، راه حل‌های ویژه ای همچون تعریف و اصلاح آیین نامه ها، قوانین و دستورالعمل‌های لازم، ارائه بسته‌های تشویقی، معافیت‌ها و تسهیلات برای توانمندسازی شهروندان و ساکنان محله‌های هدف به اجرا می‌رسند.

هدف این برنامه‌ها تامین مسکن **مناسب، کافی و قابل دسترس** با کیفیت و استانداردهای قابل قبول، به ویژه برای گروه‌ها و دهک‌های پایین اجتماع است و عمدتاً از طریق اقداماتی چون اعطای **مشوق‌ها** و **بسته‌های حمایتی، نظارت بر کیفیت ساخت و ساز، مقاوم‌سازی** و **اسکان مجدد** ساکنان محدوده‌های پرخطر به اجرا می‌رسد.

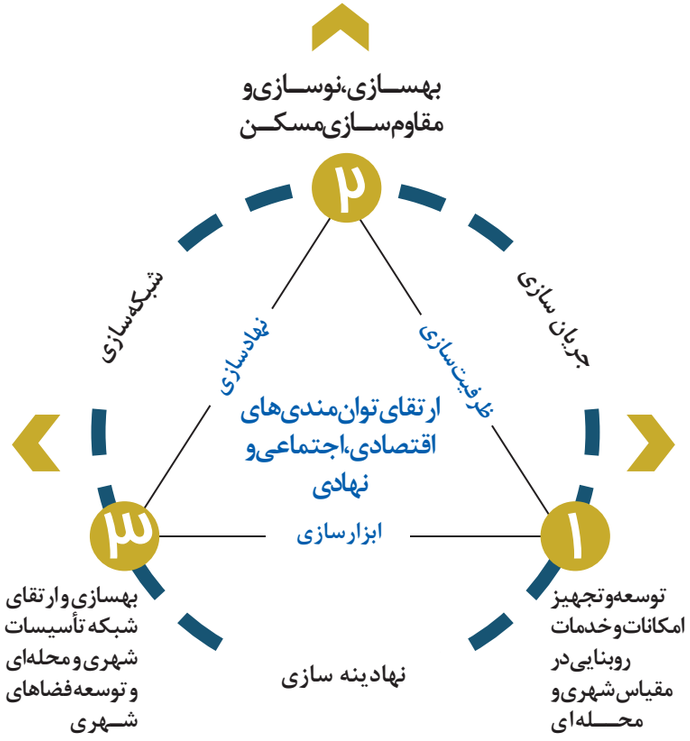

نهادینه‌سازی

نهادینه سازی فرایندی است که با هدف پایدارسازی برنامه‌ها و اقدامات بازآفرینی شهری به صورت هم‌افزا و یکپارچه انجام می‌شود . در این فرایند تحقق اهداف بازآفرینی شهری از طریق **ارزیابی و پایش** همه جانبه اقدامات و برنامه‌ها، **بروز رسانی و مدیریت دانش**، اصلاح فرایندها و ساختارهای مدیریت و برنامه‌ریزی، **مستندسازی و ایجاد پایگاه** پیگیری می‌شود.

جریان‌سازی

برنامه‌های جریان‌سازی با هدف **ترویج و اطلاع‌رسانی** اهداف و بازآفرینی شهری در سطوح مختلف کنشگران و ایجاد **جریانی پایدار** از اقدامات تعریف می‌شوند و دربرگیرنده اقداماتی چون مدیریت و حمایت از برنامه‌های فرهنگی، برگزاری رویدادها، نشست‌ها و همایش‌های تخصصی، تولید مستندات و منابع کاربردی هستند.

سه گانه کالبدی برنامه‌های بازآفرینی

۱ امکانات و خدمات روبنایی

۲ مسکن

۳ شبکه تأسیسات شهری و محله‌ای وفضاهای شهری

این برنامه‌ها شامل بهسازی و ارتقای **تاسیسات زیربنایی** مانند آب و فاضلاب، خطوط انتقال برق، گاز، تلفن و غیره و پروژه‌های تجهیز و بهسازی خیابان‌ها و میدان‌های شهری و محلی، فضاهای آب کناری و پایانه‌های راه‌آهن و قطارشهری می‌شود که ارتقای کیفیت سرزندگی، ایمنی، امنیت، تسهیل حرکت‌های پیاده و حمل و نقل عمومی و فراگیری این فضاهای عمومی را برای تمامی شهروندان در پی دارند.

شبکه‌سازی

برنامه‌ها واقدامات شبکه‌سازی با هدف **تقسیم وظایف، هم‌افزایی و پرهیز از موازی کاری** در برنامه‌های بازآفرینی به اجرا می‌رسند. در این برنامه‌ها با ایجاد گروه‌ها و شبکه‌های همیاری **ملی و محلی**، سازوکارهای مشارکت تمامی کنشگران و **همکاری عمودی و افقی** بین آن‌ها فراهم می‌شود.

نهادهای دولتی، مدیریت شهری، بخش خصوصی، توسعه‌گران، تسهیل‌گران، سازمان‌های مردم نهاد، مردم و شبکه‌های اجتماع محلی اصلی‌ترین کنشگران شبکه‌های همکاری بازآفرینی شهرها به شمار می‌روند.